

TEATER

„LUIKEDE JÄRV“

RT „ESTONIA“ LAVAL

Tšaikovski muusika, tulvil lür'smi, emotsionaalsust, meloodilisust, leiab elavaimat vastukaja meie aja kuulajate südameis. Tšaikovski on üks populaarsemaid heliloojaid meie maal ja pi'ri taga.

Ballett „Luikede järv“ on kirjutatud 1876. aastal Moskva Suure Teatri direktiooni tellimusel. Kuig' balleti libreto oli kirjutatud V. Betšitševi ja V. Geltseri poolt, kuulub selle idee ise heliloojale.

Hea ja kurja võitluse teema, inimliku armastuse idee, mis oma jõuga võ'dab surma, sümfooniline poeem-muinasjutt naisest, kelle kur' jõud muutis linnuks ja kellele armastuse jõud annab tagasi inimese kuju, selline on sümfoonilise balleti „Luikede järv“ muusika.

Riikliku Teatri „Estonia“ kollekt'ivi poolt loodud „Luikede järve“ lavastus oli tunnistuseks kollektiivi kunstilise taseme tõusust.

Ballett on lavastatud ENSV teenelise kunstniku A. Särevi ja A. Ekstoni poolt ümber-töötatud libreto järgi. Kaasautorid tegid vea, püüdes mu'inasjutu süžeed „küllastada realismiga“. Muinasjutulisus on helilooja kavatsuse aluseks; kuna aga muusika jääb muutmatus, siis astus libreto uus sisu vastuollu muusikalise sisuga.

„Realismi“ ja muinasjutuelementide segijamine teeb teose idee laialivalguvaks, ebaselgeks, teose teema kaotab oma teravuse. Prints truuusemurdmine, kes andis järele Rotbart' tütre tavalisele flirtimisemale, madaldab tema armastust Odette'i vastu lihtsa kiindumuseeni, seega puudub etenduses jõud, mis peaks võitma surma.

Stseen P. Tšaikovski balletist „Luikede järv“

Balleti lavastas teatri ballettmeister Anna Ekston. Kui välja arvata libreto ebaõnnestunud muutmist, võib lavastaja tööd tunnustada õnnestunuks. Luikede massistseenid õnnestusid väga hästi. Lavastaja töö tervikuna jätab tõsise kunstniku töö mulje, ja vaatajal jääb soovida talle edasist viljakat tööd etenduse täiustam'sel.

Odette'i osa täidavad Eerika Määrits ja Valentina Vassiljeva. Etteaste talutüdrukuna pole kummalgi tantsijal täiesti veenev, kuid siin tuleb süü panna libretisti arvele, muusika ei anna võimalust joonistada seda osa suurema selgusega. Eerika Määritsal läks korda II lüür'list akti ette kanda palju siiramalt kui V. Vassiljeval. Tantsijatar V. Vassiljeva annab aga teatrikülastajale suurepäraselt edasi surmavalt haavatud luige katseid unustada oma haav, varjata oma valu armastatu eest; osa dramaatilised kohad õnnestuvad tal hästi.

Ottillie osa tantsijatar Lia Vinki esituses on etenduse üks suuri kordaminekuid. Tema osatäitmisel on tunda tõelist meisterlikkust.

Printsi osa täidavad Verner Hagus ja Artur Koit. A. Koidu prints tundub p'sut sentimentaalsena, tahaks aga näha jõulist, armastavat printsit, kes suudaks oma armastuse vastu seada Rotbarti riugastele. Verner Haguse prints on mehine, kuid veidi kergemeelne.

Tuleb pöörata tähelepanu väärale katsele asendada väljendusžesti illustreeriva žestiga Virve Viirese (kuninganna-ema) juures hetkel, millal ta keelab Siegfriedil ab'ellumise Odette'iga ja Ilmar Silla (hertsog Rotbart) juures Odette'i uputamise stseenis.

Suureks loominguiliseks võiduks on narri osa Herman Palangu ja Boris Blinoffi esituses. Uldse tuleb etenduses esile tõsta terve rida osatäitjaid, kelle edu näitab, et „Estonia“ teatri ballet'kollektiivil on olemas kõik eeldused tõusta lähemal ajal heaks kollektiiviks. Sellised on pas de trois es'tajad Johannes Viirg, Inge Pöder ja Illaria Smirnova, hispaania tantsu esitajad Juta Arg, Hilda Malling, Ants Niländer ja Vlad'mir Radin ning terve rida „luigestseenide“ esitajaid.

Eriti tahaks esile tõsta veneetsia tantsu (Tarantella) es'tajat Tamara Imret, kelle esinemises oli palju kergust ja lõbusust. Tema töö on etenduse üks silmapaistvamaid edusamme.

Väga hea on etenduse lavapilt, mille töid kunstnikud Lembit Roosa ja Lillian Kell. Sama võib ütelda ENSV teenelise kunstitegelase Natalie Me' kostüümide kohta.

„Luikede järve“ etenduse näol on „Estonia“ teater teinud Tallinna töötavale rahvale ilusa kingi. Tahaks soovida kollektiivile samasugust julgust teistegi raskete klassikaliste teoste kavasse võtmisel.

A. SEVASTJANOV

„Noorte Hääl“ 26.01.1949